

KAP-RD15-1-25- "„Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása”
(2. melléklet - Projektterv kitöltési útmutató)

SSz	Szervezet neve	Tag neve	Értékelési szempont sorszáma	Észrevétel	IH válasz
1.	Európai Bizottság - DG AGRI	Takács Péter	-	Kérjük a felhívás címének javítását, mivel a „mezőgazdasági öntöző közösségek” kifejezés már a magyar jogszabályokban, és a KAP stratégiai tervben sem szerepel.	Köszönjük a javaslatot. Figyelembe vesszük a felhívás megnevezésében.
2.	Európai Bizottság - DG AGRI	Takács Péter	Felhívás 1. fejezet – A felhívás indokltsága és KAP ST-hez való illeszkedése	Az első pontban szereplő cél nem szerepel a KAP stratégiai terv RD15 beavatkozásában, így kérjük annak törlését: <i>"Megfelelő öntözéssel csökkenteni lehet a klímaváltozás káros hatásait. A mezőgazdasági termelés biztonságának és hatékonyságának alapja az öntözésfejlesztés, ami társadalmi, valamint környezeti szempontból is meghatározó jelentőségű."</i> Az öntözés csak korlátozottan alkalmas az éghajlatváltozás káros hatásainak mérséklésére, miközben hosszú távon tovább súlyosbíthatja a vízhiányt. Ahogy azt a Bizottság az Európai Unió vizeinek állapotáról szóló legutóbbi jelentéseihez készült bizottsági munkadokumentum (SWD/2025/29 final) megállapította, Magyarország számára fontos lesz, hogy átfogó intézkedéseket dolgozzon ki a vizek ellenálló képessége és víztakarékos mezőgazdaság érdekében, és ne csak az öntözés bővítésére támaszkodjon. A fennálló gyakorlatok megváltoztatása megváltoztatása nélkül ez 'maladaptációhoz' vezethet, növelve az ágazat függőségét az egyre csökkenő és kiszámíthatatlanabb eső és folyóvizektől. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=SWD%3A2025%3A29%3AFIN&qid=1738746144581	Köszönjük a javaslatot, azt figyelembe vesszük és módosítjuk a felhívás 1. fejezetét. Hangsúlyozzuk ugyanakkor, hogy álláspontunk szerint a mezőgazdasági termelés biztonságának és hatékonyságának mindenképpen egyik fontos pillére az öntözésfejlesztés.

3.	Európai Bizottság - DG AGRI	Takács Péter	Felhívás 2.1. fejezet – Kedvezményezettek köre	A jelenlegi megfogalmazás kizárná az újonnan létrehozott szervezeteket. Figyelembe véve az elismeréshez szükséges időt, kérjük annak biztosítását, hogy a kedvezményezettek köre kiterjedjen az újonnan alakított közösségekre is, amelyeknél előfordulhat, hogy a hivatalos elismerésre csak a pályázat benyújtását követően kerül sor, adott esetben az együttműködési projekt eredményeként. Megfontolásra javasoljuk ezen jogosultsági kritérium kötelezettségvállalássá tételét a KAP ST soron következő módosításában. Felhívjuk az IH figyelmét, hogy az együttműködési beavatkozásoknak az együttműködés új formáira kell összpontosítaniuk, és a támogatásnak a korábban még nem létező új szerveződések, illetve a meglévő szereplők által végzett, egyértelműen új együttműködési tevékenységek támogatását kell ösztönöznie.	Köszönjük az észrevételt! A javaslat kapcsán mindenekelőtt azt emeljük ki, hogy a fenntartható vízgazdálkodási közösség egy speciális együttműködési forma. A 302/2020. (VI. 29.) Korm. rendelet szerint fenntartható vízgazdálkodási közösségként történő elismerés iránti kérelmet nyújthat be gazdasági társaság mellett szövetkezet vagy termelői csoport is. Az utóbbi kettő már korábban létrejött, más gazdasági céllal alakult együttműködés, esetükben a teljesen újonnan alakulás nem is értelmezhető. Gazdasági társaság esetében a "megalakulás" folyamata a gyakorlatban egy technikainak tekinthető tevékenység, tekintve, hogy a közösségek létrejöttének alapvető célja az öntözéses gazdálkodás költséghatékony megszervezése. Ehhez főként az engedélyezési folyamatok vagy a birtokrendezési, földhasználati jogi feladatok koordinációja szükséges. A vízgazdálkodási feladatokat – azok műszaki összetettsége miatt – az egyes termelők önállóan nem vagy csak nagyon kevés esetben képesek teljesíteni, az együttműködés keretében azonban lehetőség nyílik olyan területi vízgazdálkodási feladatok ellátására, amelyek több termelőt is érintenek. Az újonnan szerveződő közösségek esetében a legjelentősebb kiadást a vízjogi engedélyek megszerzése jelentené, azonban az öntözési igazgatási szerv ebben segítséget nyújt, elkészítteti a környezeti terveket. Ezt a tényt is figyelembe vévbe, a jogosultsági kritériumok javasolt bővítésével kapcsolatban nem tudnánk beazonosítani olyan támogatható tevékenységet, amely indokoltá tehetné a még a megalakulást tervező közösségek támogatását, és így az eredményesen szolgálná az uniós támogatás hasznosulását. Megjegyezzük továbbá, hogy a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (a továbbiakban: HEE) keretén belül a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium – Nemzeti Hatóság –, mint Támogató és az Agrárminisztérium, mint kedvezményezett (a továbbiakban: AM) között 2024. márciusban létrejött Támogatási Szerződés szerint az AM a Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervében (a továbbiakban: HET) „A vizek helyben tartásának jelentősége”, „Víztakarékos öntözési módszerek”, „Éghajlati eredetű károk mérséklésének lehetőségei a mezőgazdaságban” és „Közösségi formálódás előnye” tématerületek vonatkozásában tájékoztató anyagok kiadásával, események, illetve képzés szervezésével segíti elő a fenntartható mezőgazdasági vízgazdálkodás elterjedését. „A fenntartható mezőgazdasági vízhasznosítással kapcsolatos szemléletformálás” projekt (a továbbiakban: Projekt) a HET D Vízgazdálkodás komponenséhez illeszkedik, azon belül a Szemléletformálás reformhoz. A Projekt keretösszege 172 millió forint, melyből közvetlenül a gazdálkodóknak nem nyújtunk támogatást. A korszerű, fenntartható mezőgazdasági vízgazdálkodást lehetővé tevő infrastruktúra kiépítése, illetve rekonstrukciója egyrészt a több évtizedes, gyakran elavult gyakorlatok, módszerek megváltoztatását célzó szemléletformálást igényli, másrészt többnyire nagy beruházási igénnyel és jelentős üzemeltetési költségekkel jár. A fajlagos költségek csökkentése érdekében a jelen felhívással is ösztönözzük a mezőgazdasági termelők együttműködését a kollektív beruházásokra, tekintve, hogy a Projekt sikeres végrehajtásához a HEE nem biztosít pénzügyi forrást. Összességében: maga az elismerés egy rövid, nem jelentős anyagi forrásigényű folyamat. A felhívásban - <u>az Európai Bizottság által elfogadott, jóváhagyott</u> - beavatkozásban foglaltaknak megfelelően csak már elismert közösségnek tudunk támogatást biztosítani, illetve az elismerés mindenképpen feltétele a támogatási kérelem benyújtásának. Továbbá értelmezésünk szerint az, hogy csak elismert közösségeket támogatunk, nem zárja ki azt, hogy adott közösség ne minősülhessen a támogatás szempontjából új együttműködésnek. Amennyiben adott közösség korábban még nem részesült a beavatkozás szerinti támogatásban, mindenképp új együttműködésnek tekinthető, vagyis attól, hogy a támogatás feltétele az elismerés megléte, még az együttműködés új formáira összpontosít a támogatás, lásd következő válaszuk.
----	-----------------------------	--------------	--	--	---

4.	Európai Bizottság - DG AGRI	Takács Péter	3.1. fejezet – Támogatható tevékenységek	Az együttműködés új formáira és a meglévő együttműködések új tevékenységeire vonatkozó feltételeket kérjük a Bizottság jogi értelmezésével összhangban megállapítani (Ares(2024)5120344). A korábbi támogatás meglétén kívül a létrehozás és az elismerés időpontját, a fő partnerekben tagokban vagy tevékenységi körben bekövetkezett változásokat is figyelembe kell venni annak indoklásakor, hogy a már létező közösségeket az új együttműködésként ismerjék el. Az új együttműködések esetében elfogadható lehet a létrehozás és a támogatási kérelem között eltelt bizonyos időtartam azokban az esetekben, amikor az elismerésre az együttműködés létrejöttének megítélése előtt van szükség, azonban ehhez kellően indokolni kell az ösztönző elemet is, azaz hogy hogy miért van még szükség támogatásra, ha az együttműködés már támogatás nélkül létrejött. A meglévő együttműködések esetében az A) célterületen leírt üzemeltetési és fenntartási tevékenységek nem tekinthetők új tevékenységnek. A B) célterülethez tartozó új beruházások előkészítését megfelelően indokolni kell, figyelembe véve a közösségek jelenlegi tevékenységi körét.	Köszönjük az észrevételt. A fenntartható vízgazdálkodási közösségek önkéntesen szerveződnek, tagjai különféle szakmai tudással rendelkező mezőgazdasági termelők, akik összefogás révén a mezőgazdasági vízgazdálkodáshoz szükséges infrastruktúrát közösen hozzák létre és közösen üzemeltetik. A közösségbe szerveződés lehetőséget ad a közösség tagjainak rendszeres képzésére, mely segíti a korszerű mezőgazdasági gyakorlatok megvalósításának sikerét. A közösségek által támogatással beszerzett berendezések kihasználtsága, beruházási megtérülése hatékonyabb. A közösségek a körzetükön belül eredményesebben tudják alkalmazni a fenntartható vízgazdálkodási módszereket. A korszerű, fenntartható mezőgazdasági vízgazdálkodást lehetővé tevő infrastruktúra kiépítése, illetve rekonstrukciója egyrészt a több évtizedes, gyakran elavult gyakorlatok, módszerek megváltoztatását célzó szemléletformálást igényli, másrészt többnyire nagy beruházási igénnyel és jelentős üzemeltetési költségekkel jár. A fajlagos költségek csökkentése érdekében a jelen felhívással is ösztönözzük a mezőgazdasági termelők együttműködését a kollektív beruházásokra. <u>Mindezen okok teszik indokolttá az elismert együttműködések támogatását, megfelelő a KAP ST vonatkozó beavatkozásában foglaltakra is, amelyet az Európai Bizottság jóváhagyott:</u> <i>"A beavatkozás <u>a külön jogszabályban meghatározott feltételek alapján elismert fenntartható vízgazdálkodási közösség projekt-előkészítési és működési tevékenységeit kívánja támogatni.</u>"</i> Az elismert közösségeket akkor tekintjük új együttműködésnek, ha korábban nem vettek igénybe azonos célú támogatást a Vidékfejlesztési Program alapján meghirdetett pályázati felhívás keretében. <u>Nyomatékosan hangsúlyozzuk</u>, hogy jelen támogatási intézkedés esetében maga az elismerés egy szakmailag szükséges jogi aktus, ami garanciája annak, hogy csak a céloknak megfelelő együttműködések részesülhessenek támogatásban. A támogatott tevékenységek szempontjából nyilvánvalóan új együttműködésről beszélünk, ha adott tevékenység kapcsán a közösség még nem részesült támogatásban. Ez azért van így, mert ahogyan korábban kifejtettük, és a Bizottság által elfogadott beavatkozás is tartalmazza, a támogatás nem az elismerés költségeit fedezi. Véleményünk szerint ezzel megfelelőünk annak az előírásnak, miszerint a KAP ST EU rendelet 77. cikk szerint alapvetően az együttműködés új formáinak előmozdítására lehet támogatást nyújtani. A megalakulás és a támogatási kérelem közötti időtartam meghatározása annak érdekében, hogy bizonyos időn belül új együttműködésnek ismerjünk el egy közösséget nem is volna lehetséges, illetve egy ilyen meghatározás nem lehetne kellően alátámasztott és megalapozott. Megalapozottság hiányában egy ilyen időtartam alkalmazása esélyegyenlőségi kérdéseket generálna. Megjegyezzük, hogy a közösségek túlnyomó többsége nagyjából egy időben, 2023. év második felében kapott elismerést. Amennyiben egy közösség már részesült az intézkedésnek megfelelő támogatásban, úgy már nem tekinthetjük új együttműködésnek, akkor sem, ha akár később kapott elismerést, mint egy még nem támogatott közösség, és akkor sem, ha a tagjai között cserék történtek vagy új tagokkal bővült. A KAP ST rendelet szerint ebben az esetben csak új tevékenységet lehet támogatni, ezért alkalmazzuk a felhívásban előírtakat: csak korábban még nem támogaott tevékenységet támogatunk, avagy a kérelmezett tevékenységnek eltérő fizikai területhez kell kapcsolódnia, mely természetesen a jogosultsági vizsgálat során ellenőrzésre kerül.
----	-----------------------------	--------------	--	--	--

5.	Európai Bizottság - DG AGRI	Takács Péter	3.1. szakasz – Támogatható tevékenységek	A KAP SP korábbi módosításával és a nemzeti jogszabályváltozásokkal összhangban javasoljuk, hogy a támogatható tevékenységek köre új célterülettel egészüljön ki az öntözési körzet területén a fenntartható vízgazdálkodás érdekében megvalósítható a vízvisszatartást és területhasználat-váltást támogató beruházások előkészítésére, és az új, nem öntözésfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek megvalósítására (pl. a fenntartható vízgazdálkodás érdekében megvalósítható lehető legjobb mezőgazdasági gyakorlat bevezetése és alkalmazása, monitoring és adatszolgáltatás stb) Az Önállóan nem támogatható tevékenységek körét szintén ki lehetne terjeszteni az emegvalósítható legjobb víztakarékos megoldások (jó gyakorlatok) bevezetésével/előmozdításával, valamint az adatok és információk gyűjtésével és szolgáltatásával.	Köszönjük az észrevételt. A KAP ST külön beavatkozása alapján (RD21 'C' célterület) támogatott a javasolt tevékenységek egy része, ezenkívül a már megjelent öntözésfejlesztést támogató felhívások is jelentős mértékben támogatnak a leírtaknak megfelelő beruházásokat. Mindkét esetben támogatott az előkészítés költsége is. Jelen felhívásnak a Bizottság által elfogadott beavatkozás alapján más célja van, ráadásul a támogatást alapvetően egyszerűsített költségelszámolás alapján biztosítjuk, amely hosszú ideig készült külső szakértő által, komoly szakmai alapokon. (A számítás szintén benyújtásra került az Európai Bizottságnak.)
6.	Európai Bizottság - DG AGRI	Takács Péter	3.3. fejezet II. szakasz 6. pont	Mivel a beruházások megvalósítása nem része az együttműködési projektnek, a projekt végén csak a tervek megfelelősége ellenőrizhető és ellenőrizhető az elkészített dokumentáció alapján.	Köszönjük az észrevételt. A jelzett pontban rögzítjük, hogy "Ennek ellenőrzése a beruházási művelet megvalósításához kapcsolódóan történik."
7.	Európai Bizottság - DG AGRI	Takács Péter	2. melléklet	A Projektterv kitöltési útmutatója (2. melléklet) alapján nem minden esetben ítéltető meg, hogy az egyes fejezetekhez megadott információk milyen részletes szempontok alapján kerülnek értékelésre. Ennek hiányában nem ítéltető meg a hatályos KAP Stratégiai Tervben szereplő kiválasztási elveknek való megfelelés. Továbbra is fontosnak tartjuk, hogy a projektterv részletes értékelési szempontjai az MB és a potenciális kedvezményezettek számára is legyenek megismerhetők.	Köszönjük az észrevételt. Mindenekelőtt arra mutatunk rá, hogy a magyarországi gyakorlat szerint bizonyos intézkedéseket, így a jelen pályázati felhívást is, ún. standard eljárásrend szerint hirdetünk meg. Ebben az eljárásrendben a pályázni szándékozók a felhívások mellékleteként egy a beadó felületen kitöltendő tervhez (amely megnevezése szerint lehet például üzleti terv vagy projektterv) készített kitöltési útmutatót kapnak. Az útmutatóban megadott kérdések orientálják a pályázni szándékozókat, egyértelmű támpontot adva számukra a válaszadáshoz. A támogatást igénylők, jelen esetben a közösségek feladata az, hogy a kitöltési útmutató alapján a lehető legteljesebb válaszokat adjanak, ismertessék a támogatási kérelem benyújtásakor fennálló helyzetüket, jellemző adottságaikat, tervezett projektjüket, céljaikat. A Monitoring Bizottság számára véleményezésre megküldött „Kitöltési útmutató” dokumentumban valamennyi, a KAP ST vonatkozó beavatkozásában rögzített kiválasztási elv érvényesítésre kerül. (Az együttműködések résztvevőinek szakmai tapasztalata, Környezet-, klímavédelmi, tájgazdálkodási és adaptációs szempontok érvényesítése, A fenntartható vízgazdálkodási közösség összetétele, Vízfelhasználás hatékonyságának növelése, Előnyben részesülnek az alternatív és fenntartható technológiákat alkalmazó közösségek). Hangsúlyozzuk tehát, hogy a felhívás esetében a kiválasztási elvek beépítésre kerültek a projektterv kitöltési útmutatóba, abban, illetve az abban rögzített kérdéseken, szempontokon keresztül kerülnek érvényesítésre. A projekttervben tehát minden olyan kiválasztási elvet érvényre juttatunk, amelyet a KAP ST meghatároz. Az egyes szempontokat alábontottan, egymásra épülő rendszerben szerepeltetjük annak érdekében, hogy komplex kiválasztási rendszer keretében értékeljük a projekteket. Az egyes szempontok vonatkozásában az elérhető maximális pontot is megadjuk, így álláspontunk szerint a projektterv alapján akár előminősíthetik is magukat a pályázó közösségek, felmérhetik, hogy milyen eséllyel indulnak a pályázaton.

8.	Európai Bizottság - DG AGRI	Takács Péter	2. melléklet, II.3. kritérium – A művelet komplexitásának vizsgálata	Ha a művelet komplexitása csak azt jelenti, hogy a pályázó mindkét célterületre pályázik, akkor 15 pont túl magas! Ehelyett az egyes projektelemek közötti szinergiákat kellene figyelembe venni. Pl. hogy az öntözésfejlesztés mellett megjelenik-e vízvisszatartást, belvízelvezetés megszüntetését, termelési mód megváltoztatását stb. szolgáló tevékenységek. Ezen tevékenységek támogathatóvá tételével valódi komplex beavatkozások lennének elérhetőek.	Köszönjük az észrevételt. A végleges változatban figyelembe vesszük javaslatát.
9.	Európai Bizottság - DG AGRI	Takács Péter	2. melléklet, III.2. kritérium – Az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás	Úgy véljük, hogy erre a szempontra 5 pont túl kevés, különösen a közösségek mandátumának kibővítését célzó jogszabályváltozások és a kapcsolódó KAP ST módosítás fényében, ahol Magyarország vállalta, hogy ezen szempontokat a felhívásban kiemelten fogja kezelni. Ezen kritérium értékelésének kapcsolódnia kellene a II. fenntarthatósági fejezetéhez, ahol a pályázónak a vízmegtartásra vagy a gazdálkodási mód megváltoztatását célzó tevékenységeket kell ismertetni (ezen tevékenységeket javasoljuk belemelni a támogatható tevékenységek közé)	Köszönjük az észrevételt. A végleges változatban figyelembe vesszük javaslatát.